

ГРУШЕВСЬКА (ШАМРА́Й) Ганна Сергіївна (04. 04. 1869, с. Сестринівка Бердичів. пов. Київ. губ., нині Козятин. р-ну Вінн. обл. — 07. 08. 1943, Київ) — громадська діячка. Дочка [Сергія](#), сестра [Михайла](#) і [Олександра](#) Грушевських, мати *С. Шамрая*. Закін. Владикавказ. жін. гімназію (Росія, 1887). У 1891 одружилась із офіцером В. Шамраєвим, мешкала у різних містах Кавказу. Через фактичний розпад шлюбу 1905 переїхала до Києва. Співпрацювала у часописах «Село», «Засів», «ЛНВ» (1909–12), була чл.-співроб. Істор. секції УНТ (1917–21), ред. видавництва «Книго-

спілка» (1920), Держ. видавництва України (від 1921). Під прізвищем Шамрай опублікувала низку літературознав. та істор. статей і рецензій. У роки Визв. змагань 1917–21 — чл. УПСР; у 1919 — на поч. 1920 мешкала у м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.); працювала в Упр. поштово-телеграф. установ, перекладачкою у видавництві Поділ. земства. У 1930 за поданням комісії з чистки апарату ВУАН звільнена з роботи. Під час нім. окупації Києва восени 1941 їй, як сестрі М. Грушевського, постановою міського голови призначена довічна пенсія. Померла через отруєння неякіс. їжею, була підпохована у могилу матері на Байковому цвинтарі. 1995 з ініціативи співроб. Історико-меморіал. музею М. Грушевського у Києві на надгробку матері вирізьблене її ім'я.

Державний архів

ЦДІА у Києві, ф. 1235, оп. 1, спр. 20; спр. 278, арк. 54 зв.; спр. 283; спр. 284; спр. 943; спр. 1287.

Рекомендована література

1. Некролог // Нове Укр. слово. 1943. № 207;
2. Верба І. Родина Грушевських в українській історичній науці 1920-х рр. // УІЖ. 1996. № 5;
3. Панькова С. Сергій Шамрай: вибір шляху (Штрихи до біографії небожа і учня Михайла Грушевського) // УІ. 2002. Ч. 1–4.

[С. І. Білокінь](#)

Бібліографічний опис:

Грушевська (Шамрай) Ганна Сергіївна / С. І. Білокінь // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-32106>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).